

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Ректор проф. Анастасій ЦЬОСЬ
«29» серпня 2024 року протокол № 11
Вченої ради від 29.08.2024р.
Наказ № 302-з від 29.08.2024р.

ПОЛОЖЕННЯ про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

1. Загальні засади

Положення розроблено для конкретизації процедури формування Каталогу вибірових освітніх компонентів (далі – Каталог) у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (далі – Університет), інформування про його зміст здобувачів вищої освіти, висвітлення алгоритму ознайомлення, запису на вивчення освітніх компонентів із Каталогу здобувачами вищої освіти.

1.1. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», зокрема п. 15 ст. 62: «...вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу».

1.2. Основні терміни та поняття:

варіативний складник навчального плану (відображений у Каталозі вибірових дисциплін) – це освітні компоненти, які Університет уводить для повнішого задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог здобувача освіти для реалізації потреб суспільства, ефективного використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо;

вибір освітніх компонентів у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання). При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти, відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти;

індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем вищої освіти освітніх програм, суб'єктів освітньої діяльності, що їх реалізують, форм і строку здобуття освіти, освітніх компонентів. У вищій освіті індивідуальна освітня траєкторія включає, зокрема, послідовність здобуття освітніх кваліфікацій, академічну мобільність, визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти тощо. Індивідуальна освітня траєкторія формується здобувачем вищої освіти з урахуванням його здібностей, інтересів.

індивідуальний навчальний план формується на основі навчального плану у визначеному закладом вищої освіти порядку для кожного здобувача вищої освіти розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани на кожний рік навчання.

Індивідуальний навчальний план може передбачати річне навчальне навантаження в обсязі не менше 30 і не більше 80 кредитів ЄКТС для початкового рівня (короткого циклу), першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Індивідуальний навчальний план формується з урахуванням вимог освітньої програми щодо вивчення її обов'язкових компонентів, освітньої політики закладу вищої освіти та результатів особистого вибору здобувачем вибіркового освітніх компонентів. Обсяг навчального навантаження протягом навчального року здобувача вищої освіти, який навчається за державним (регіональним) замовленням, за кошти пільгових довгострокових кредитів для здобуття вищої освіти, не може бути меншим, ніж передбачений навчальним планом закладу вищої освіти на відповідний рік навчання. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим до виконання здобувачем вищої освіти.

навчальний план – це нормативний документ Університету, що регламентує навчання на певному освітньому рівні за певною спеціальністю, освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою визначає перелік й обсяг обов'язкових і вибіркового освітніх компонентів, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять і їхній обсяг, графік освітнього процесу, форми проведення поточного та підсумкового контролю;

особистісний потенціал здобувача – сукупність його здібностей – пізнавальних, творчих, комунікативних, дослідницьких. Процес виявлення, реалізації та розвитку цих здібностей відбувається під час освітнього руху здобувачів за індивідуальними траєкторіями навчання.

1.1. Вибіркові освітні компоненти визначає Університет (кафедри факультетів (інститутів)) (якщо інше не передбачено стандартами вищої освіти зі спеціальності) залежно від специфіки фахової підготовки та пропонує здобувачам освіти для реалізації освітніх і кваліфікаційних потреб, посилення їхньої конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці тощо.

1.2. Вільний вибір освітніх компонентів здобувач освіти здійснює в обсязі, що становить не менше як 25 % (не менше ніж 10 % для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання) від загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених для обраного ступеня вищої освіти.

1.3. Для вибору освітніх компонентів із іншої освітньої програми або які викладаються на іншому факультеті (інституті), але на тому ж рівні вищої освіти, отримання окремого погодження не вимагається (окрім випадків, коли вивчення освітнього компонента передбачає опанування дисциплін-передумов).

1.4. Варіативний складник навчального плану реалізує ідею індивідуального вибору, що дає здобувачеві освіти змогу:

- побудувати індивідуальну траєкторію навчання;
- ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань;
- поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності й освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми;
- здобути додаткові результати навчання в межах формування загальних та/або фахових компетентностей.

1.5. Окрім вибору освітніх компонентів у межах вибіркового складника відповідного навчального плану, здобувач освіти може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах нормативного складника через:

- обрання в освітньому компоненті «Фізичне виховання» секції за видом спорту;
- обрання мови (англійська, німецька, французька) в освітньому компоненті «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Іноземно мова для академічних цілей»;
- обрання сертифікатних курсів, про які заявлено в Університеті;
- обрання бази проходження практики;
- обрання теми випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) та наукового керівника;
- формування індивідуального навчального плану;
- зміну строку навчання за освітньою програмою. Строк навчання здобувача вищої освіти за освітньою (міждисциплінарною освітньою) програмою може бути скорочено не більше ніж на 25 % протягом строку навчання з обов'язковим своєчасним і успішним проходженням усіх контрольних заходів (крім визнання результатів попередньої формальної освіти);

1.6. Результати вибору зазначають в індивідуальному навчальному плані студента, індивідуальному плані наукової роботи аспіранта та є обов'язковими для вивчення.

2. Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами освіти освітніх компонентів

2.1. Заходи з організації вивчення вибіркового освітнього компонента здійснюються у навчальному році, що передує навчальному року, в якому заплановане вивчення цих компонентів, і до початку поточного навчального року.

2.2. Інформування здобувачів вищої освіти про вибіркові освітні компоненти та їх зміст відбувається через створення Каталогу вибіркового освітнього компонента, який навчальний відділ оприлюднює на сайті Університету до 01 лютого поточного навчального року – для здобувачів бакалаврату та до 1 липня – для здобувачів магістратури, аспірантури.

Каталог містить опис вибіркового освітнього компонента усіх освітньо-професійних та освітньо-наукових програм.

2.3. Для формування Каталогу вибіркового освітнього компонента Університету:

- кафедри до 1 листопада поточного навчального року подають на розгляд вченої ради факультету (інституту) схвалений на їх засіданні перелік вибіркового курсу із описами. (*Додаток А. Зразок опису освітнього компонента*).

Перелік вибіркового освітнього компонента формується окремо за кожною освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою та рівнем вищої освіти.

Обсяги та зміст освітніх компонентів, які спрямовані на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових компонентів, кількість кредитів і форм контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми.

Кількість пропонуваного вибіркового компонента і їхня різноманітність повинна бути достатньо великою і не дублювати одна одну. До переліку вибіркового освітнього компонента відповідної освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми не можна пропонувати компоненти, що аналогічні за змістом із обов'язковими освітніми компонентами;

- до 15 грудня поточного навчального року перелік вибіркового освітнього компонента на наступний навчальний рік затверджує вчена рада факультету (інституту);

– затвержені переліки вибіркового компонентів, які пропонує факультет (інститут), до 1 січня відповідальний за навчальну роботу або інша уповноважена особа надсилає у навчальний відділ для формування Каталогу вибіркового освітніх компонентів Університету;

– навчальний відділ формує Каталог вибіркового освітніх компонентів Університету й оприлюднює його на університетському сайті, а також реалізує можливість кожним здобувачем освіти вибору вибіркового компонентів у системі «ПС-Журнал успішності-Web», яка синхронізована з Каталогом вибіркового освітніх компонентів.

2.4. Каталог вибіркового освітніх компонентів щорічно переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог й у терміни, вказані у п. 2.2.

2.5. Інформування здобувачів освіти про освітні компоненти, запропоновані для вибору, має відбуватися:

– для першого (бакалаврського) рівня – березень поточного навчального року – на наступний навчальний рік;

– для здобувачів освіти, які зараховані на базі НРК 5, вивчення таких компонентів заплановане з першого року навчання – перший тиждень після зарахування;

– для другого (магістерського) рівня – березень (для студентів 1 курсу) на наступний навчальний рік;

– для другого (магістерського) рівня – травень останнього навчального року на бакалавраті та перший тиждень після зарахування;

2.6. Студенти реалізують своє право вибору освітніх компонентів на початку весняного семестру, зазвичай у квітні – травні, який передує навчальному року, в якому передбачене їх вивчення. Для здобувачів освіти, які навчаються за освітньо-професійними програмами, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році, вибір організовується упродовж перших двох тижнів навчання.

Здобувачі освіти рівня доктора філософії реалізують право вибору освітніх компонентів упродовж жовтня (лютого) для першого року навчання та другого року навчання навчання.

2.7. Викладання вибіркового освітніх компонентів можуть здійснювати всі кафедри Університету за умови наявності відповідного кадрового, наукового, навчально-методичного й інформаційного забезпечення.

За зміст і реалізацію вибіркового освітніх компонентів в освітньому процесі відповідальний завідувач кафедри, за якою закріплено викладання відповідного освітнього компонента.

3. Повідомлення про реєстрацію здобувачів освіти на вивчення вибіркового освітніх компонентів

3.1. Деканат факультету (інституту) ознайомлює здобувачів освіти із порядком, термінами й особливостями формування індивідуальної траєкторії (вибору освітніх компонентів) і процедурою формування спеціалізованих груп для їх вивчення.

3.2. Для формування контингенту здобувачів освіти для вивчення вибіркового освітніх компонентів кафедри ознайомлюють здобувачів освіти із переліком вибіркового компонентів, викладання яких вони забезпечують, описами цих компонентів (відповідно до заявленого раніше зразка), сприяють здобувачам освіти в одержанні, в повному обсязі, інформації про вибіркового освітній компонент.

Для забезпечення принципу конкурентності при виборі здобувачами вищої освіти вибіркового компонентів науково-педагогічні працівники кафедри у вільний від аудиторних занять час проводять відповідні презентаційні заходи (читають оглядові лекції, готують інформаційні матеріали, що можуть бути розміщені на сайті Університету, сторінці факультету (інституту), кафедри тощо).

3.3. Інформування здобувачів освіти про освітні компоненти, запропоновані для вибору, має відбуватися:

- для першого (бакалаврського) рівня – лютий–березень поточного навчального року – на наступний навчальний рік.
- для здобувачів освіти, які зараховані на базі НРК 5, вивчення таких компонентів заплановане з першого року навчання – перший тиждень після зарахування;
- для другого (магістерського) рівня – березень (для студентів 1 курсу) на наступний навчальний рік;
- для другого (магістерського) рівня – травень останнього навчального року на бакалавраті та перший тиждень після зарахування;
- для третього (освітньо-наукового) рівня – протягом червня – вересня для другого року навчання та у жовтні 1-2 тиждень після зарахування для першого року навчання;
- здобувачі вищої освіти, які поновилися на навчання або переведені з інших закладів вищої освіти, мають право визначитися з вибіровими освітніми компонентами, з урахуванням наявності вільних місць у спеціалізованих групах, які вивчають відповідний компонент, упродовж першого робочого тижня після зарахування.

3.4. Здобувач обирає освітні компоненти в обсязі, що зазначений у навчальному плані, для варіативного складника для конкретного семестру. При цьому здобувач має право обирати освітні компоненти, що запропоновані для інших освітньо-професійних програм і рівнів, або певну сертифікатну програму, яка реалізується в Університеті.

Аспіранти, які навчаються за освітньо-науковими програмами, мають право обирати освітні компоненти вільного вибору, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти та /або інших освітньо-наукових програм підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із науковим керівником.

Обираючи вибірові компоненти, студент повинен враховувати кількість набраних кредитів за нормативними освітніми компонентами, а решту реалізувати за рахунок варіативного складника, враховуючи, що річний обсяг кредитів – 60, для аспірантів – 30 кредитів.

3.5. Вибіркові освітні компоненти можна вивчати і в Університеті, де навчається здобувач освіти, і в інших закладах вищої освіти (зокрема, закордонних), відповідно до реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти.

4. Алгоритм запису на вивчення вибірових освітніх компонентів

4.1. Для здійснення вибору студентові (аспірантові) потрібно:

- увійти на сторінку Каталогу вибірових освітніх компонентів на сайті Університету;
- перейти до системи «ПС-Журнал успішності-Web» за посиланням, вказаним у Каталозі (або обрати серед запропонованих компонентів назву бажаного, перейти на його опис, який також містить посилання до системи «ПС-Журнал успішності-Web»);

– увійти у систему «ПС-Журнал успішності-Web», використовуючи своє прізвище як ім'я користувача та номер індивідуального навчального плану студента (номер індивідуального плану наукової роботи аспіранта) як пароль;

– увійшовши до системи, здобувач освіти отримає повідомлення такого змісту:

Увага! В період з 14.02.2019 по 21.02.2019 23:59:55 відбувається електронне голосування з вибіркових дисциплін.

[Перейти до вибіркових дисциплін](#)

– перейшовши до переліку вибіркових компонентів, здобувач здійснює вибір, який система зберігає;

– упродовж усього періоду активності повідомлення з термінами електронного голосування здобувач освіти необмежено може переобирати (змінювати перелік) освітніх компонентів, які бажає вивчати.

4.2. Вибір і подальший запис у спеціалізовані групи для вивчення освітніх компонентів із Каталогу студентами першого (**бакалаврського**) рівня здійснюється упродовж квітня (обрані компоненти вивчатимуть у наступному навчальному році) та складається з таких етапів:

– упродовж **квітня** студенти денної та заочної форм навчання здійснюють вибір освітніх компонентів у системі «ПС-Журнал успішності-Web».

Тривалість етапу – не менше як два тижні. Упродовж цього часу студенти мають право коригувати свій вибір освітніх компонентів.

4.3. Упродовж **травня** навчальний відділ й адміністратор системи «ПС-Журнал успішності-Web» здійснює опрацювання результатів електронного голосування (вибору студентами освітніх компонентів) і формування спеціалізованих груп для їх вивчення.

4.4. Вибір освітніх компонентів із Каталогу студентами другого (**магістерського**) рівня здійснюється на перший рік навчання упродовж перших двох тижнів після зарахування (якщо вивчення компоненту вільного вибору заплановане з першого року навчання) та передбачає визначену для бакалаврату послідовність кроків.

Вхід до системи «ПС-Журнал успішності-Web» студент-магістр здійснює, використовуючи своє прізвище як ім'я користувача та номер індивідуального навчального плану студента у полі «Пароль». Особистий пароль студент може змінити після першого входу до системи.

4.5. Вибір **аспірантами** освітніх компонентів здійснюється у системі «ПС-Журнал успішності-Web», яка синхронізована з Каталогом упродовж жовтня (лютого) для першого та другого року навчання.

Для здійснення вибору освітніх компонентів аспірантові потрібно виконати усі вищезазначені кроки.

Вхід у систему «ПС-Журнал успішності-Web», аспірант здійснює використовуючи своє прізвище як ім'я користувача та номер індивідуального плану наукової роботи як пароль

4.6. Формування спеціалізованих груп виконується, враховуючи встановлену мінімальну чисельність здобувачів освіти у групі (за першим (бакалаврським) рівнем – не менше як 15 осіб, за другим (магістерським) – не менше як 7 осіб, за третім (освітньо-науковим) рівнем – не менше 5 осіб). Чисельність груп для вивчення освітніх компонентів вільного вибору може змінюватися

та щорічно визначається наказом ректора (Про затвердження норм часу для планування й обліку навчальної роботи та перелік основних видів методичної, наукової й організаційної роботи науково-педагогічних працівників).

У випадку, якщо чисельність здобувачів в академічній групі є меншою зазначеної кількості, вивчення обраного освітнього компонента з переліку своєї освітньо-професійної програми відбуватиметься у разі реєстрації на неї не менше 50 % студентів із зменшенням кількості аудиторних годин.

4.7. Навчальний відділ інформує деканати факультетів (інститутів) про обрані освітні компоненти та спеціалізовані групи для подальшого формування навчального навантаження кафедр, які забезпечують їх викладання, створення розкладу навчальних занять і студентів, які ще не здійснили вибір або здійснили його частково.

4.8. У разі неможливості формування спеціалізованої групи (освітній компонент виявився «малопопулярним» і її обрала недостатня кількість студентів), таким студентам надається змога здійснити повторний вибір у системі «ПС-Журнал успішності-Web» із переліку компонентів, групи на вивчення яких уже сформовані.

Повторний вибір освітніх компонентів здобувачі освіти здійснюють за вказаним вище алгоритмом.

4.9. Обраний освітній компонент можуть вивчати здобувачі освіти з однієї академічної групи або такі спеціалізовані групи можуть бути створені зі здобувачів різних академічних груп, освітньо-професійних програм.

Невчасне обрання (відсутність обрання) здобувачем освіти вибіркового освітнього компонента – порушення навчальної дисципліни.

У цьому випадку деканат (навчальний відділ, адміністратор системи «ПС-Журнал успішності-Web») самостійно прикріплює такого здобувача на вивчення вибіркового компонента до однієї зі сформованих спеціалізованих груп (перевага надається сформованим групам із його освітньо-професійної програми, спеціальності, галузі знань).

Якщо здобувач освіти із поважної причини не зміг обрати освітній компонент вчасно або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до деканату із заявою для запису на вивчення обраних ним компонентів, надавши документи, які засвідчують поважність причин. Тривалість етапу – один тиждень.

4.11. Списки спеціалізованих груп для вивчення освітніх компонентів вільного вибору оприлюднюються на дошках оголошень і передаються на кафедри, які забезпечуватимуть викладання обраного освітнього компонента.

4.12. Перелік обраних компонентів вільного вибору включають у робочі навчальні плани та навчальне навантаження відповідних кафедр і відображають у розкладах навчальних занять у рік, упродовж якого вони вивчатимуться.

4.13. Здобувач освіти в односторонньому порядку не може відмовитися від вивчення обраного ним освітнього компонента. Самочинна відмова від вивчення курсу призводить до академічної заборгованості, за що здобувач буде відрахований із Університету¹.

¹ Положення про вивчення здобувачами вищої освіти освітніх компонентів понад обсяги, визначені навчальними планами (в тому числі повторне вивчення освітніх компонентів) у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

У виняткових випадках можлива зміна або коригування обраних компонентів до початку їх вивчення, або протягом першого тижня навчального семестру.

5. Прикінцеві положення

5.1. У випадку поновлення, переведення здобувача освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі НРК 5 можливе перезарахування вибіркового освітнього компонента за рахунок фактично вивчених компонентів із циклу вільного вибору в попередньому навчальному закладі.

5.2. Якщо у спеціалізовану групу для вивчення вибіркового компонента входять здобувачі з академічних груп одного факультету (інституту), то розклад на обраний освітній компонент формує деканат факультету (інституту). Якщо у такі групи входять здобувачі освіти з різних факультетів (інститутів) – формування розкладу для обраних компонентів здійснює навчальний відділ Університету.

Упорядники положення: начальник навчального відділу доц. Заєць Л. О.
Заступник начальника навчального відділу Марценюк І.П

Схвалено Вченою радою

Волинського національного університету імені Лесі Українки
Протокол № 11 від 29 серпня 2024 р.

Проректор з навчальної роботи та рекрутації Юрій ГРОМИК

В. о. начальника юридичного відділу Сергій КНИШ

Додаток А
Зразок опису освітнього компонента вільного вибору

Освітній компонент	Вибірковий освітній компонент 1 « _____ »
Рівень ВО	
Назва спеціальності/освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми	
Форма навчання	
Курс, семестр, протяжність	
Семестровий контроль	
Обсяг годин (усього: з них лекції/практичні)	
Мова викладання	
Кафедра, яка забезпечує викладання	
Автор курсу	
Короткий опис	
Вимоги до початку вивчення	
Що буде вивчатися	
Чому це цікаво/треба вивчати	
Чому можна навчитися (результати навчання)	
Як можна користуватися набутими знаннями й уміннями (компетентності)	